

Сучасна освіта майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації освітнього простору

Драгнев Ю. В.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація:

Визначено, що інформатизація освітнього простору визначається організаційними, науково-технічними, навчально-виховними процесами, що актуалізують створення єдиного інформаційно-освітнього простору для всебічного використання інформаційних технологій в навчальному процесі майбутнього вчителя фізичної культури у вищій школі. Вказано, що інтеграційне розширення освітнього простору орієнтує вищу школу не тільки на підготовку грамотного студента у питаннях інформаційної культури, але і на допомогу молодому поколінню в оволодінні базовими соціальними здібностями і уміннями в умовах інформатизації освітнього простору.

Драгнев Ю.В. Современное образование будущего учителя физической культуры в условиях информатизации образовательного пространства. Определено, что информатизация образовательного пространства определяется организационными, научно-техническими, учебно-воспитательными процессами, которые актуализируют создание единого информационно-образовательного пространства для всестороннего использования информационных технологий в учебном процессе будущего учителя физической культуры в высшей школе. Указано, что интеграционное расширение образовательного пространства ориентирует высшую школу не только на подготовку грамотного студента по вопросам информационной культуры, но и на помощь молодому поколению в овладении базовыми социальными способностями и умениями в условиях информатизации образовательного пространства.

Dragnev Y.V. Modern education of future teacher of physical culture in the conditions of informatization of educational space. The informatization of the educational space is determined by the organizational, scientific-technical, educational processes, which update the creation of the unified information and educational space for the comprehensive use of information technologies in educational process of a future teacher of physical culture at the higher school. Stated that the integration and expansion of the educational space of the orients the higher school not only in the preparation of the literate student on the issues of information culture, but also to help the younger generation in the mastery of basic social abilities and skills in conditions of informatization of the educational space.

Ключові слова:

сучасна освіта, єдиний світовий освітній простір, єдиний інформаційний простір, інформатизація освітнього простору, майбутні вчителі фізичної культури.

современное образование, единое мировое образовательное пространство, единое информационное пространство, информатизация образовательного пространства, будущие учителя физической культуры.

modern education, single outer educational space, single informative space, informatization of educational space, future teachers of physical culture.

Вступ.

Рівень розвитку вищої освіти є вагомим чинником інтелектуального, соціального, науково-технічного, інноваційно-технологічного зростання, що може забезпечувати стабільність навчання студентської молоді. Необхідність інтеграції вищої освіти України в Європейський освітній простір є стратегічною політикою української системи освіти.

Інформатизація освітнього простору визначається організаційними, науково-технічними, навчально-виховними процесами, що актуалізують створення єдиного інформаційно-освітнього простору для всебічного використання інформаційних технологій в навчальному процесу майбутнього вчителя фізичної культури у вищій школі.

Тому інтеграційні процеси в системі вищої освіти, яка є вагомим елементом освітнього простору, спрямовані на забезпечення і конкурентоспроможність майбутнього вчителя фізичної культури на ринку освітніх послуг у Європі і світі.

Розгляду змісту і методичних компонентів особистісно-орієнтованого освітнього простору у ВНЗ, інформатизації освітнього простору, освітнього простору сільських територій, теоретико-методологічних основ проектування інтегральних гуманітарних освітніх просторів, соціалізації особистості студента в освітньому просторі ВНЗ, комп'ютеризованого уроку в освітньому просторі, дистанційної освіти як чинника формування єдиного світового освітнього простору, проектування творчого освітнього простору, єдиного інформаційного простору системи освіти України

присвячено дослідження таких учених (А. Анохін, О. Вязовова, М. Груздев, О. Данілюк, О. Дмитрієва, Р. Іващенко, А. Кашаєв, Т. Новикова, А. Пилипчук та ін.) [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9].

Стаття виконана в руслі досліджуваної в Інституті фізичного виховання і спорту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка теми „Теорія і методика застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і основ здоров'я в умовах неперервної освіти” (Державний реєстраційний номер 0110U000756).

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета даної статті полягає в тому, щоб розглянути сучасну освіту майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації освітнього простору.

Результати дослідження.

По-перше, слід вказати, що в українській вищій освіті інтегративним її результатом є вільна, соціально активна, креативна особистість майбутнього вчителя фізичної культури як компетентного фахівця, який здатен адаптуватися до різноманітних видів професійної діяльності в сучасних умовах інформаційного суспільства.

Основними компонентами інтеграційного процесу розвитку вищої освіти в умовах інформатизації освітнього простору майбутнього вчителя фізичної культури є процеси інтеграції: технологій навчальної та наукової діяльності; інноваційного навчально-методичного забезпечення навчального процесу, яке відповідає стандартам Болонського процесу; методів, засобів і технологій дошкільної, загальної і професійної освіти; технологій критеріїв оцінювання рівнів навчальних досягнень студентів тощо.

О. Данілюк доводить, що освітній простір – це якісно новий історичний і логічний рівень організації освіти, що зберігає спадкоємність як по відношенню до інноваційних форм організації навчального процесу: ...інтегровані курси, так і по відношенню до такої традиційної, класичної форми, як навчальний предмет [4]. Дійсно, поділяючи думку О. Данілюк, ми хотіли б наголосити, що проблема введення інноваційних форм організації навчального процесу майбутнього вчителя фізичної культури має бути розв'язана через запровадження у вищій фізкультурній освіті інформаційних технологій навчання. Із запровадженням таких технологій у професійну підготовку реалізуються не тільки фахові знання, а й знання в галузі інформатики на основі особистісно-орієнтованого підходу.

О. Анохін говорить, що у контексті нових концепцій особистісно-орієнтованої освіти будь-яке знання максимальне ефективно засвоюється і застосовується у тому випадку, коли воно складає органічну єдність з індивідуальними структурами людини. Як ведучі серед них можна виділити структуру ціннісних орієнтацій, мотиваційно-потребнісну сферу, сукупність установок, екзистенціальну сферу. Можна припустити, що розвиток цих компонентів особистості повинен відбуватися синхронно з професійним становленням. В ідеальному випадку освітній простір повинен бути організоване так, щоб процеси професійного і особистісного розвитку протікали взаємопов'язано, стимулюючи один одного по замкнутій системі з позитивним зворотним зв'язком [1]. Таке взаємопов'язане протікання процесів професійного і особистісного розвитку повинно відбуватися на основі інформатизації освітнього простору, а також інформатизації навчального процесу майбутнього вчителя фізичної культури.

М. Груздев, вивчаючи освітній простір сільських територій, доводить, що ... для забезпечення нового результату, нової якості сама система освіти повинна перейти в новий якісний стан, що відрізняється цілою низкою властивостей: відвертістю, мобільністю, гнучкістю, економічною доцільністю. У свою чергу, аналіз якості послуг, що надаються сферою освіти, виводить нас на проблеми їх інституалізації: де, в якому об'ємі, яким чином і для кого надаються послуги. В зв'язку з цим на перший план виходять просторові аспекти розвитку системи освіти, які можуть бути сфокусовані навколо поняття «Освітній простір» як об'єкту дослідження і аспекту управління [3]. Слід вказати, що розвиток системи освіти повинен визначатися навчанням протягом усього життя; створенням інноваційного освітнього простору на основі інтеграції освітньої і наукової діяльності.

О. Дмитрієва вважає, що інтеграційне розширення освітнього простору, встановлення полікультурних домінант міжособистісної взаємодії орієнтують вищу школу не тільки на підготовку технологічно грамотного студента, але і висувають як найважливіше завдання

збагачення сфери освоєваних індивідом соціальних ролей, допомогу молодому поколінню в оволодінні базовими соціальними здібностями і уміннями. Повсюдно соціокультурна парадигма, що затверджується в даний час, – «освіта крізь усе життя» – не тільки підвищує значущість соціалізуючої складової в діяльності ВНЗ, але і обумовлює необхідність інноваційних підходів до педагогічного інструментарію її реалізації [5]. На нашу думку для майбутнього вчителя фізичної культури необхідно, під час проходження виробничої адаптації на педагогічній практиці, аналізувати певну майбутню професійну діяльність, а також соціальні умови існування з обраною професією. Такий новий статус для майбутнього вчителя фізичної культури повинен забезпечуватися співвідношенням соціальної і професійної ролей.

О. Вязалова, у своєму дослідженні, яке присвячено інформатизації освітнього простору вчителя інформатики, і пов'язаного з вивченням тенденцій, механізмів і шляхів такого простору, вказувала на регулювання процесів формування інформаційної культури особистості, актуалізації готовності вчителя інформатики до життєдіяльності і професійної діяльності в умовах динамічних технологій, що змінюються, і засобів інформатизації. Вченою була розроблена теоретико-прогностична модель інформатизації освітнього простору (на прикладі вчителя інформатики) з урахуванням зовнішніх і внутрішніх чинників, що впливають на освітній простір... [2]. Безумовно, формування інформаційної культури особистості майбутнього вчителя фізичної культури, і його готовності до професійної діяльності в умовах масової інформатизації, повинно призводити до оптимізації фахової підготовки, що буде осучаснювати професійну освіту майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації освітнього простору.

Р. Івашенко вказує, що життя на сучасному світі високих технологій вимагає від молоді певного рівня освітньої підготовки, який неможливо «втиснути» в традиційні рамки навчального процесу. Необхідна зміна змісту освіти. Тому перспективи розвитку освітньої інформатики тісно пов'язані з інтеграцією і зміною його методології, орієнтуючи на особистість кожного суб'єкта за рахунок можливостей інформаційних технологій, що і забезпечує досягнення якісно іншого рівня освіти [6]. Дійсно, це так. Ми поділяємо думку Р. Івашенко, і хочемо додати, що зараз необхідне якісне оновлення змісту професійної освіти майбутнього вчителя фізичної культури, відповідно до пріоритетних цілей вищої освіти, які б забезпечували всебічний розвиток розумових і фізичних здібностей студентів та підготовку до суспільного життя в інформаційному суспільстві.

Т. Новікова говорить, що для системи вищої освіти характерний перехід в інший якісний стан, що супроводжується інтеграційними процесами в світовому культурно-освітньому просторі. Виділяється головний акцент – особистісна цінність освіти, індиві-

дуально мотивоване відношення людини до власної освіти. Сучасна освіта покликана не тільки задовольняти освітні запити суспільства – вирішувати проблему становлення і виховання професійно компетентного фахівця, але і надавати людині можливість вільного вибору індивідуальних освітніх траєкторій, відповідних його здібностям і пізнавальним потребам [8]. Для майбутнього вчителя фізичної культури індивідуальна освітня траєкторія повинна визначатися вибором шляху реалізації особистісного потенціалу упродовж навчання у ВНЗ. Такий потенціал характеризується сукупністю креативних, пізнавальних та комунікативних здібностей студентів.

Зараз в українській освіті відбувається становлення нової парадигми – **впровадження дистанційної освіти, нових технологій навчання та** входження в єдиний світовий інформаційно-освітній простір. Відбувається глобальна інтеграція.

А. Кашаєв, досліджуючи дистанційну освіту як чинник формування єдиного світового освітнього простору вказує, що однієї з реалій кінця ХХ – початку ХХІ століть є інтенсифікація інтеграційних процесів в світовому освітньому просторі (МОП) – тенденція, яка стає однією з базових категорій сучасної педагогіки. Єдиний світовий освітній простір є складним, нерівномірним, багаторівневим процесом тісно взаємозв'язаних кількісних і якісних перетворень, що базуються на єдності в підходах, цілеполянні, в змісті освіти, в термінології, категоріях і стандартах, в підведенні підсумків, і одночасно результатом тривалого історичного, економічного і духовного співіснування і взаємодії світової освітньої спільноти [7].

Доречі вкажемо, що світовий освітній простір поєднує в собі національні освітні системи різного рівня акредитації. Тому сучасний світовий освітній простір виступає єдиним організмом, який продовжує формуватися за наявності в кожній освітній системі глобальних тенденцій свого розвитку. Це пов'язано з тим, що однією з тенденцій в розвитку світової освіти є впровадження нововведень у навчальний процес. Отже, простір стає наднаціональним по характеру знань і залученню студентської молоді до світових цінностей.

А. Пилипчук під поняттям «Єдиний інформаційний простір» певної системи розуміє можливість спільного використання наявних у системі електронних інформаційних ресурсів усіма суб'єктами сис-

теми. Це досягається, як правило, завдяки використанню в системі засобів ІКТ і протоколів обміну, які відповідають єдиним вимогам (стандартам)... На його думку єдиний інформаційний простір навчальної діяльності системи освіти є сукупністю ЄП загальної освіти, ЄП професійної освіти, ЄП корекційної освіти, які, у свою чергу, можуть бути деталізовані до необхідної глибини [Пилипчук А. Ю. Єдиний інформаційний простір системи освіти України: структура і параметри <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em10/content/09papas.htm>]. Продовжуючи думку вченого вкажемо, що єдиний інформаційний простір ВНЗ створюється для того, щоб за роки навчання майбутній вчитель фізичної культури мав можливість отримати необхідні інформаційно-комунікативні компетенції, як складові інформативної компетентності. Створення єдиного інформаційного простору ВНЗ процес тривалий і складний, який забезпечує, в першу чергу, навчальну діяльність.

Стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій є одним з чинників, що визначає вектор розвитку сучасної освіти майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації освітнього простору.

Висновки.

Розглянувши сучасну освіту майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації освітнього простору нами було вказано, що інформатизація освітнього простору повинна визначатися організаційними, науково-технічними, навчально-виховними процесами, які актуалізують створення єдиного інформаційно-освітнього простору для всебічного використання інформаційних технологій в навчальному процесі майбутнього вчителя фізичної культури у вищій школі. Ми з'ясували, що інтеграційне розширення освітнього простору, в якому перебуває майбутній вчитель фізичної культури повинен орієнтувати фахову підготовку не тільки на підготовку грамотного студента у питаннях інформаційної компетентності, інформаційної культури, але і на допомогу студентській молоді в оволодінні базовими необхідними професійними навичками в умовах інформатизації освітнього простору української освіти.

У перспективі планується приділити увагу відкритому фізкультурно-освітньому простору, як необхідній умові професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури.

Література

1. Анохин А. Ю. Содержание и методические компоненты личностно-ориентированного образовательного пространства в вузе туристского профиля: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Анохин Алексей Юрьевич. – Сходня, 2002. – 184 с.
2. Вязовова О. В. Информатизация образовательного пространства: На примере учителя информатики: дис. ... канд. пед. наук. – Тамбов, 2005. – 240 с.
3. Груздев М. В. Формирование образовательного пространства сельских территорий: дис. ... д-ра пед. наук. – Ярославль, 2004. – 370 с.
4. Данилюк А. Я. Теоретико-методологические основы проектирования интегральных гуманитарных образовательных пространств: дис. ... д-ра пед. наук. – Ростов н/Д, 2001. – 347 с.
5. Дмитриева О. В. Социализация личности студента в образовательном пространстве вуза: дис. ... канд. пед. наук. – Оренбург, 2004. – 173 с.
6. Ивашенко Р. А. Компьютеризированный урок в образовательном пространстве педагогического колледжа: дис. ... канд. пед. наук. – Краснодар, 2002. – 240 с.
7. Кашаев А. А. Дистанционное образование как фактор формирования единого мирового образовательного пространства: дис. ... канд. пед. наук. – Рязань, 2003. – 201 с.
8. Новикова Т. А. Проектирование творческого образовательного пространства подготовки дизайнеров в университете: дис. ... канд. пед. наук. – Великий Новгород, 2004. – 193 с.

Информация об авторе:**Драгнев Юрий Владимирович**

armduv@mail.ru

Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко
ул. Оборонная 2, г. Луганск, 91011, Украина.

Поступила в редакцию 05.02.2012г.

References:

1. Anokhin A.Iu. *Soderzhanie i metodicheskie komponenty lichnostno-orientirovannogo obrazovatel'nogo prostranstva v vuze turistskogo profilja* [Content and methodical components of the personality-oriented educational space in higher institution of tourist profile], Cand. Diss., Shodnya, 2002, 184 p.
2. Viazovova O.V. *Informatizaciia obrazovatel'nogo prostranstva* [Informatization of educational space], Cand. Diss., Tambov, 2005, 240 p.
3. Gruzdev M.V. *Formirovanie obrazovatel'nogo prostranstva sel'skikh territorij* [Forming of educational space on country territories], Dokt. Diss., Yaroslavl, 2004, 370 p.
4. Daniliuk A.Ia. *Teoretiko-metodologicheskie osnovy proektirovaniia integral'nykh gumanitarnykh obrazovatel'nykh prostranstv* [Theoretical methodological basis of design of integral humanitarian educational spaces], Dokt. Diss., Rostov on Don, 2001, 347 p.
5. Dmitrieva O.V. *Socializaciia lichnosti studenta v obrazovatel'nom prostranstve vuza* [Socialization of person-student in educational space of higher establishment], Cand. Diss., Orenburg, 2004, 173 p.
6. Ivashchenko R.A. *Komp'yuterizirovannyi urok v obrazovatel'nom prostranstve pedagogicheskogo kolledzha* [Computer lesson in education space of pedagogical college], Cand. Diss., Krasnodar, 2002, 240 p.
7. Kashaev A.A. *Distancionnoe obrazovanie kak faktor formirovaniia edinogo mirovogo obrazovatel'nogo prostranstva* [Distant education as a factor of forming own world educational space], Cand. Diss., Ryazan, 2003, 201 p.
8. Novikova T.A. *Proektirovanie tvorcheskogo obrazovatel'nogo prostranstva podgotovki dizajnerov v universitete* [Projection of creative educational space of designers' training in the university], Cand. Diss., Great Novgorod, 2004, 193 p.

Information about the author:**Dragnev Y.V.**

armduv@mail.ru

Luhansk Taras Shevchenko National University

Defense str. 2, Lugansk, 91011, Ukraine.

Came to edition 05.02.2012.